

DET DANSKE
SPROG- OG
LITTERATURSELSKAB

Aarhus Universitetsforlag |

PRESSEMEDDELELSE • den 9. november 2016

Holberg uden hindringer

Fredag d. 11. november udkommer de to første bind af **Holberg · Ludvig Holbergs hovedværker 1-22**. I løbet af de næste to år vil alle Holbergs vigtigste værker blive tilgængelige i en af de mest omfattende udgaver nogensinde. Og for første gang i moderne retskrivning.

1700-tallets dansk kan være en udfordring for moderne læsere. Men med en nutidig stavning kan man fjerne en stor del af det der hæmmer læsningen og skaber en barriere for forståelsen. Ord som *forskel* eller *skænke* aflæses i ét blik, men når de skrives *Forskiæl* og *skiencke*, skal de fleste stave sig frem. Læsningen hæmmes af den gammeldags stavning.

Langt fra alle ord er dog så lette at håndtere som *forskel* og *skænke*, for hvad gør man med ord som *Frieratz* (“frieri” med samme endelse som i “kaffeslabberas”) og *Presence* (“tilstedeværelse”), der ikke findes på moderne dansk, eller med *spectacle* (“syn”), der ganske vist findes som spektakel, men betyder noget helt andet? Et professionelt team af sprog- og litteraturforskere har varetaget det krævende arbejde med at skabe en tekst der er Holbergs egne ord, men samtidig kommer læserne i møde uden vanskelige stavemåder.

Ludvig Holberg (1684-1754) var digter, dramatiker, historiker og filosof. En klart tænkende og talende rationalist, og en mand med en mission om at lære folk at glemme alle forudfattede meninger, og i stedet tænke selv. Men det seriøse projekt er konstant båret af en boblende humor. Holberg havde et klart blik for det komiske i den verden han beskrev.

Det er komedierne man kender i dag. Men det er synd, for Holberg har skrevet meget andet – skønlitteratur og faglitteratur, poesi og prosa. Og godt nok kender de fleste *Jeppe på Bjerget* og *Erasmus Montanus*, men selv blandt komedierne er der mange glemte skatte. Derfor begynder vi, i de første syv bind, med alle komedierne. Og allerede i bind 1-2 møder vi både kendte klassikere som *Jeppe* og *Jean de France* og glemte guld som *Det arabiske pulver* og den skamløse farce *Julestue*.

I de følgende bind følger eksempler på hans historieskrivning, alle hans essays, værket om naturretten, danske og latinske digte, erindringer og en roman. De latinske tekster bliver alle nyoversat til lejligheden.

Holberg · Ludvig Holbergs hovedværker 1-22. Det Danske Sprog- og Litteraturselskab og Aarhus Universitetsforlag. Udgives med støtte fra Augustinus Fonden og A.P. Møller og Hustru Chastine Mc-Kinney Møllers Fond til almene Formaal.

Bind 1 og 2 udkommer 11. november 2016 og koster 199,95 kr. pr. bind (messepris på BogForum: 140 kr.)

Hovedredaktører: Peter Zeeberg og Laurids Kristian Fahl

Redaktion: Henrik Andersson, Finn Gredal Jensen og Camilla Zacho Larsen

Kontakt

Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Christians Brygge 1, 1219 København K

– Ledende redaktør: Peter Zeeberg, tlf.: 50 77 74 69, mail: pz@dsl.dk

– Direktør: Karen Skovgaard-Petersen, tlf.: 33 13 06 60, mail: ksp@dsl.dk

Aarhus Universitetsforlag, Langelandsgade 177, 8200 Aarhus N, tlf.: 87 15 39 63

Eksempler: Holbergs egne ord – i ny og hans egen stavning

Fra Jeppe paa Bierget

Holbergs stavning: »Folk siger vel i Herredet, at Jeppe drikker; men de siger icke, hvorfor Jeppe drikker; thi jeg fik aldrig saa mange Hug i ti Aar, jeg var under Malicien, som jeg faaer paa en Dag af den slemme Qyinde; hun slaar mig, Ridefogden driver mig til Arbeid som et Beest, og Degnen gjør mig til Hanrej. Maa jeg da icke vel dricke?«

Moderne stavning: »Folk siger vel i herredet at Jeppe drikker, men de siger ikke hvorfor Jeppe drikker; thi jeg fik aldrig så mange hug i ti år jeg var under malicien, som jeg får på en dag af den slemme kvinde. Hun slår mig, ridefogeden driver mig til arbejde som et bæst, og degnen gør mig til hanrej. Må jeg da ikke vel drikke?«

Fra Mascarade

Holbergs stavning: »Herren har ret, at alle Folk, som er kommen til Alders, fordømme saadant, men hvorfor? fordi de er kommen i den Stand, at deres Been er bleven stive, at de selv ikke kandantze meer. Unge Folk har sine Tidsfordrive, og gamle Folk sine. Ungdommen fornøjer sig ved Spill, Dantz og deslige Lystigheder. Gamle Folk her i Landet ved at sidde paa et Viinhuus om Aftenen, og igiennemheile Ungdommens Feil, indtil de af 4 Vægttere maa lade sig slæbe drukken hiem. «

Moderne stavning: »Herren har ret at alle folk som er kommet til alders, fordømmer sådant, men hvorfor? Fordi de er kommet i den stand at deres ben er blevet stive at de selv ikke kan danse mere. Unge folk har sine tidsfordriv, og gamle folk sine. Ungdommen fornøjer sig ved spil, dans og deslige lystigheder. Gamle folk her i landet ved at sidde på et vinhus om aftenen og gennemhegle ungdommens fejl indtil de af 4 vægttere må lade sig slæbe drukne hjem.«

Fra Barselstuen

Holbergs stavning: »Min Kone begynder aldt paa dend store viis at klage sig ilde, førend hun faar Caffee om Dagen. Jeg har merket, Naboe, en synderlig Virkning hos disse brændte Bønner, jeg har seet mange Koner og Piger siddet saa stille og ærbar i Selskaber, ligesom de kunde være i en Kircke, men, saa snart de har faaet dette brendte Dievelskav i Livet, begynder Mundene at løbe paa dem som Peberqverne. Ja det som meere er, Naboe, saa snart faar de ikke tre fire Skaaler til Livs, førend de strax faar lyst til at spille Kort; Det har jeg merket ti og ti gange, saa der maae endelig være noget Forgift i samme Bønner.«

Moderne stavning: »Min kone begynder alt på den store vis at klage sig ilde førend hun får kaffe om dagen. Jeg har mærket, nabo, en synderlig virkning hos disse brændte bønner. Jeg har set mange koner og piger siddet så stille og ærbart i selskaber ligesom de kunne være i en kirke, men så snart de har fået dette brændte djævelskab i livet, begynder mundene at løbe på dem som peberkværne. Ja, det som mere er, nabo, så snart får de ikke tre-fire skåle til livs førend de straks får lyst til at spille kort. Det har jeg mærket ti og ti gange, så der må endelig være noget forgift i samme bønner.«

Om Holberg · Ludvig Holbergs hovedværker 1-22:

Hele værket omfatter:

Komedier 1-7

Danmarks riges historie (uddrag) 1-3

Epistler 1-5

Niels Klim

Moralske tanker

Peder Paars

Natur- og folkeretten

Skæmtedigte

Udvalgte epigrammer

Levnedsbrev

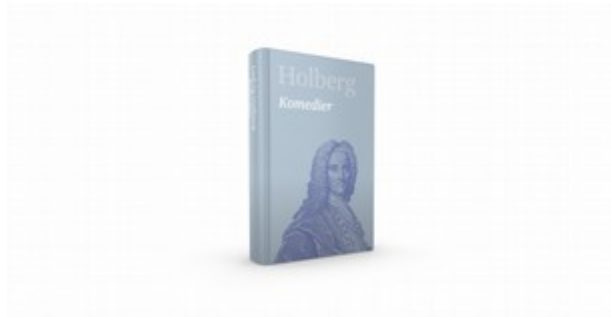
Værkerne ledsages af indledninger, omfattende ordforklaringer og oversættelser af passager på fremmedsprog.

Udgaven bygger på den samlede netudgave *Ludvig Holbergs Skrifter* (holbergsskrifter.dk), hvor man kan finde alle originalteksterne med et omfattende kommentarapparat. Netudgaven er udgivet af af Det Danske Sprog- og Litteraturselskab og Universitetet i Bergen i samarbejde.

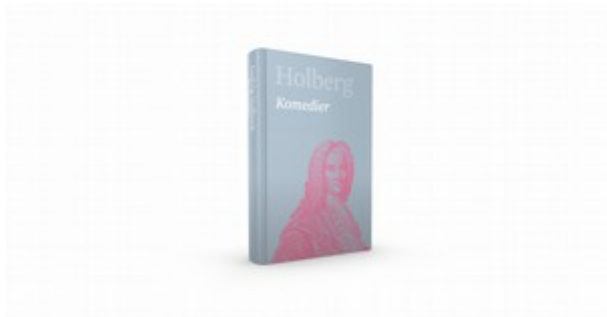
Om Det Danske Sprog- og Litteraturselskab

Det Danske Sprog- og Litteraturselskab (DSL) udgiver og dokumenterer dansk sprog og litteratur fra de ældste tider til i dag – i bogform og på nettet. Selskabet blev stiftet i 1911 og beskæftiger i dag 30 videnskabelige medarbejdere. Selskabet modtager støtte fra Kulturministeriet samt en række private fonde. Læs mere her: <http://dsl.dk>.

Illustrationer

dsl.dk/presse/billeder/holberg1-bog

dsl.dk/presse/billeder/holberg2-bog

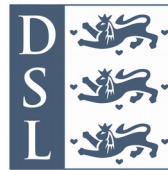
dsl.dk/presse/billeder/holberg1

dsl.dk/presse/billeder/holberg2

Aarhus Universitetsforlag |

dsl.dk/presse/billeder/aarhus-universitetsforlag

DET DANSKE

SPROG - OG

LITTERATURSELSKAB

dsl.dk/presse/billeder/dsl_blaa.png

dsl.dk/presse/billeder/dsl_sort.png